

Warto oszczędzać energię

Człowiek, jak każdy żywy organizm, potrzebuje do życia energii. Podstawowe potrzeby energetyczne człowieka obejmują pożywienie, pracę i wykonywanie czynności niezbędnych do przetrwania – to przeciętnie 3000 kcal/dzień, czyli 3,5 kWh. Czy to dużo energii? Ależ skąd! Tyle energii zawarte jest np. w benzynie, która zmieściłaby się w małej butelce (0,33 litra).

Jednak współczesny człowiek potrzebuje do życia znacznie więcej energii. Otaczają nas przedmioty i urządzenia ułatwiające nam życie i poprawiające jego komfort. To lodówki, samochody, telewizory, piecyki gazowe, telefony, suszarki do włosów, telefony, kosiarki, czajniki elektryczne, odkurzacze, wiertarki i wiele innych. Wszystkie te urządzenia do swojego działania potrzebują energii w postaci prądu elektrycznego, gazu czy benzyny.

Ile zatem energii potrzebuje współczesny człowiek każdego dnia? Wszystko zależy od tego, gdzie żyje i z jakich urządzeń korzysta. Przeciętny Amerykanin potrzebuje codziennie 237 kWh energii, Polak 82 kWh, Chińczyk 59 kWh, Hindus 16 kWh, a mieszkaniec Tanzanii czy Bangladeszu tylko 6 kWh. Gdyby wszyscy ludzie żyjący na Ziemi (a jest nas 7,5 miliarda) konsumowali tyle energii, co Amerykanie, już dzisiaj wyczerpalibyśmy dostępne nam źródła.

Cały nasz dzisiejszy styl życia zawdzięczamy energii, która w ogromnej większości pochodzi ze spalania paliw kopalnych, czyli praktycznie z węgla, ropy naftowej i gazu ziemnego.

Na świecie produkcja prądu elektrycznego oparta jest w 80% na spalaniu paliw kopalnych, w 10% na spalaniu biomasy (drewno, słoma, inne palne odpady organiczne), w 2,5% na energii wody, 2,5% na energii jądrowej i energii wiatru oraz w 5% na energii Słońca, geotermii (ciepło wnętrza Ziemi) i innych. W Polsce sytuacja jest również mało ko-

rzystna: 87% wytwarzanej energii elektrycznej oparte jest na spalaniu paliw kopalnych, 5% na spalaniu biomasy, 4% pochodzi z energii wiatru, 2% z energii wody i 2% przypada na energię słońca, geotermalną i inne.

Paliwa kopalne są nieodnawialne i coraz szybciej się wyczerpują, a ich wydobycie wymaga coraz większych nakładów. I tak w 1900 roku energia zawarta w 1 baryłce (159 litrów) ropy naftowej wystarczała do wydobycia 100 baryłek ropy. Obecnie energia zawarta w 1 baryłce ropy wystarcza zaledwie do wydobycia 3 baryłek... Podobnie jest z węglem – najpierw eksploatowano złoża położone płytko, które nie wymagały wielkich nakładów, teraz wydobywa się węgiel z głębokości 1000 metrów i większej, co powoduje pogorszenie efektywności wydobycia i wzrost kosztów. Zarysowana sytuacja będzie się pogarszała, pozyskiwanie paliw kopalnych będzie coraz trudniejsze, a równocześnie ludzkość będzie potrzebowała coraz więcej energii. Czy jest zatem jakieś wyjście z tej dramatycznej sytuacji? Tak! Należy odejść od produkcji energii z paliw kopalnych, wykorzystywać w większym stopniu energię odnawialną, a przede wszystkim oszczędzać energię! Takie podejście jest korzystne z punktu widzenia ekonomii oraz ochrony środowiska naturalnego.

Najprostsze i najbardziej efektywne jest jednak oszczędzanie. Każdy z nas może oszczędzać energię, np. gasząc światło, które świeci niepotrzebnie, wyłączając żelazko gdy nie prasujemy czy też ogrzewając tylko te pomieszczenia, w których jest to niezbędne. Przepisy prawa nakładają na gminę ustawowe obowiązki podejmowania działań skutkujących oszczędnościami energii.

Te działania to przykładowo:

- ocieplanie budynków (ogranicza energię potrzebną do ich ogrzewania),
- wymiana starych nieefektywnych maszyn, urządzeń i pojazdów na nowoczesne energooszczędne,
- wymiana oświetlenia starego typu (żarowego) na nowoczesne (np. LED-owe),
- montowanie kolektorów słonecznych

(ogranicza energię potrzebną do podgrzewania wody użytkowej i ogrzewania pomieszczeń),

- wymiana okien na termooszczędne (ogranicza straty ciepła),
- wymiana źródeł ciepła na bardziej efektywne (np. zamiana pieców węglowych na wysokosprawne kotły gazowe).

Ubočnym, ale bardzo ważnym skutkiem przedstawionych powyżej działań jest ograniczenie emisji szkodliwych substancji, pyłów i gazów do środowiska, w którym żyjemy. W Cieszynie wiele dzieje się w sprawach oszczędzania energii, podejmowane są energiczne działania, od 2015 r. zrealizowano liczne przedsięwzięcia z tego zakresu. Oto najważniejsze z nich:

- dofinansowano 32 zamiany ogrzewania węglowego w mieszkaniach i domach na nowoczesne i ekologiczne (gazowe, elektryczne),
- poddano kompleksowej termomodernizacji (ocieplenie, likwidacja pieców węglowych, nowoczesna instalacja grzewcza) osiem wielorodzinnych budynków mieszkalnych,
- dofinansowano ocieplenie ścian zewnętrznych strażnicy OSP Mnisztowo,
- wymieniono 250 starych okien w budynkach mieszkalnych na energooszczędne,
- wymieniono 134 wyeksploatowane okna w Szkole Podstawowej nr 3 na nowoczesne, ograniczające utratę ciepła,
- zmodernizowano kompleksowo kotłownię w Przedszkolu nr 7 (zużycie gazu zmalało o połowę!)
- przygotowano dokumentację modernizacji oświetlenia ulicznego.

Wszystkie wymienione przedsięwzięcia wymagały wyasygnowania z budżetu Cieszyna środków finansowych w wysokości 2651633 zł. To bardzo dużo, ale równocześnie to bardzo dobrze zainwestowane pieniądze. Przez najbliższe kilkadziesiąt lat, dzięki podjętym działaniom, uzyskiwane będą oszczędności, które przewyższą wielokrotnie poniesione nakłady.

Oszczędzajmy energię, naprawdę warto!

OSR

Wspólnota dobrych słów

W przededniu astronomicznej jesieni na Wzgórzu Zamkowym dokonała się przemiana słów – uczennice i uczniowie z Liceum Ogólnokształcącego im. Antoniego Osuchowskiego, II Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika i Liceum Ogólnokształcącego Towarzystwa Ewangelickiego w Cieszynie zniszczyli postać składającą się ze stereotypowych, krzywdzących określeń osób po kryzysach psychicznych. Zrywając ze złymi słowami, powołali do życia nowe – pod przewodnictwem autorki happeningu, Marii Kozakowskiej, stworzyli manifest dobrych słów. To przesłanie od cieszyńskiej młodzieży do zdrowiejących, stało się jednym z eksponatów wystawy *Słowa na grani-*

*cy zmian. Kiedy (z)raniona tożsamość spotyka sztukę, którą można było oglądać w Zamku Cieszyn. To kulminacyjny punkt przedsięwzięcia *Słowa na granicy zmian*, który Cieszyńskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego *Więź* realizuje z programu Narodowego Centrum Kultury.*

Gest solidarności ze zdrowiejącymi mógł stać się udziałem każdego odwiedzającego – przez cały czas trwania wystawy zebraliśmy w przestrzeni bastei dziesiątki ciepłych, ważnych głosów, które potwierdzają, że Cieszyn potrzebował tej wystawy. Wierzymy, że nawiązująca do stylistyki minimalizmu ekspozycja wyzwoliła maksimum dobrej energii płynącej ze współpracy osób po kryzysach psychicznych, licealistów i studentów Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Śląskiego. Dziękując wszystkim zaangażowanym w tworzenie happeningu i wystawy,

wyrażamy nadzieję, że dzięki świadomemu posługiwaniu się słowem, mowa nienawiści skruszeje, a osoby po kryzysach psychicznych poczują się pełnoprawnymi obywatelami lokalnej społeczności.

Organizatorzy

Czas na porzucenie stereotypów.